

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА ЗАКОНА ЗА ОМБУДСМАНА

(обн. ДВ бр. 48 от 23 май 2003)

§ 1. В чл. 2 след думите “правата и свободите на гражданите” се добавя “и техните организации”.

§ 2. Чл. 18, ал. 1 се променя така: “Чл. 18 (1) Омбудсманът получава основно месечно възнаграждение в размер на 90 на сто от основното месечно възнаграждение на председателя на Народното събрание”.

§ 3. В чл. 19, ал. 2. думите “на гражданите” се заличават.

§ 4. В чл. 24 след думите “или религиозни убеждения” се добавя “както и организации на граждани”.

Вносител: Станимир Илчев и група н.п.

М О Т И В И

1. По възможността към омбудсмана да се обръщат и юридически лица.

В приетия закон за омбудсмана е уредена единствено възможността граждани да се обръщат към него с жалба на нарушени права и свободи. В много случаи гражданите обединяват усилията си за постигането на цели, които считат общи. Тези организации също може да страдат от незаконосъобразни или неправилни действия на администрацията и в такива случаи нуждата от застъпничеството на омбудсмана няма да е по-малко остра.

В редица страни законодателството изрично предвижда, че юридически лица могат да сезират омбудсмана. Приетият през 2003 г. нов Закон за омбудсмана в Гърция предвижда (чл. 4), че към омбудсмана да могат да се обръщат не само физически лица, но и юридически лица и (неформални) сдружения на граждани. Подобно е решението и

в Испания, където народният защитник може да бъде сезиран от всяко физическо или юридическо лице според чл. 10 от Закона за народния защитник. В Полша пълномощникът по правата на гражданите може да действа по молба на граждани или техни организации (чл. 9, т. 1 от Закона за пълномощника по правата на гражданите). Омбудсманът в Словакия също разглежда жалби и на физически, и на юридически лица.

В някои държави като Белгия, Дания, Словения и др. съответният закон употребява термина “лице”, като общо понятие, което включва и физическите, и юридическите лица.

Не са много държавите като Румъния, Македония, Молдова и Узбекистан, в които не е уредена възможността юридически лица да се обръщат пряко към омбудсмана.

Предложенията за изменение на чл. 2, 19 и 24 имат за цел да уредят изрично възможността организации на гражданите да се обръщат пряко към омбудсмана с оплаквания за нарушени права и свободи.

2. По възнаграждението на омбудсмана.

Омбудсманът е независима държавна институция, която стои извън системите на трите власти. В развитите демократични страни неговият статут е съпоставим със статута на най-висшите органи на властта. Той е натоварен да упражнява въздействие и да посредничи с цялата йерархия държавни органи за преодоляване на посегателствата върху правата и свободите. Това обосновава необходимостта неговото възнаграждение да бъде съизмеримо с възнаграждението на други лица, заемащи висши държавни длъжности като председателя на Сметната палата, председателя на Комисията за защита на конкуренцията, председателя на Комисията за финансов надзор и др., чието основно възнаграждение е определено в размер на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Народното събрание.

Някои сравнителни данни сочат, че в страни като Румъния, Португалия, Албания, Франция омбудсманът е приравнен по възнаграждение на министър, в Грузия е предвидено възнаграждението му да е по-високо от това на министър, в Унгария – основното му възнаграждение е равно на това на министрите, но по закон той получава и допълнително възнаграждение в размер на 80 на сто от основното.

Предложението за изменение на чл. 18 има за цел да приравни възнаграждението на омбудсмана с това на други висши държавни длъжности. По този начин българският омбудсман ще бъде на нивото на своята национална отговорност и ще може да развие структура и щат (в рамките на утвърдения държавен бюджет), които още съответстват на законовото съдържание на дейността му и на обществените очаквания от нея.

Вносител: Станимир Илчев и група н.п.